

ATD VIERDE WERELD

mensenrechtenbeweging met de allerarmsten

JUNI 2019 NR: 165

Waar sluit het beleid bij aan?

"Ik vind het niet normaal dat een moeder van twee kinderen acht weken lang zonder geld moet leven. Met mijn veertig euro in de week heb ik voor hen gezorgd."

Deze respectabele vrouw van rond de zeventig jaar vertelt met een zucht van verontwaardiging dat haar dochter na haar scheiding zonder geld moest blijven. Toch had de dochter iemand die haar budget beheerde. Zelf krijgt ze veertig euro in de week. Van dit geld hebben drie mensen twee maanden lang moeten eten. Drie? En mevrouw dan? Heeft zij niks gegeten? Mevrouw doet vrijwilligerswerk: zij helpt ook oude mensen. Bij hen heeft ze kunnen eten en zo kon zij haar geld aan haar dochter geven. Mensen met weinig geld zijn echt meesters in de kunst van het delen. "Dat doe je gewoon!" zei ze met een glimlach.

In dit gebaar zie ik liefde, verontwaardiging tegen onrecht én creativiteit.

Ik moest aan hen denken toen ik de **Vierde Wereld Verkenning nummer 30** las over "Wederkerigheid, (vreedzaam) samenleven bevorderen". In deze tekst wordt geschreven over de grenslijn tussen armoede en extreme armoede: *"Mensen in schrijnende armoede bevinden zich in een situatie waarin ze niet in staat zijn te delen en waarin hen dat verboden wordt. Het is deze schrijnende armoede die wij uit de wereld moeten helpen. Het gaat niet om het verdwijnen van armoede, dat is een andere vraag, maar het gaat om de schrijnende armoede."*

Toch heeft ze wel gedeeld ondanks het feit dat ze zo weinig had! Die extreme armoede is wat wij met zijn allen teniet moeten doen. Maar eerst moeten wij hiernaar willen kijken.

Verder in deze tekst lezen wij:

"Waarom willen wij mensen extreme armoede niet zien, en spreekt die situatie tegelijkertijd ook aan? De heel eenvoudige reden is dat extreme armoede de grenzen van ons mens-zijn aangeeft, de grenzen waarvan we allemaal vrezen dat we ze zullen overschrijden. We vrezen om in die buitengewone kwetsbare situatie te geraken waarin we niet langer als een menselijke wezen beschouwd zullen worden." VVV 30, p15

Ik moet nog aan iemand anders denken: Jan Timmers, die tijdens de Europese volksuniversiteit zei *"Wij zijn mannen en vrouwen en toch hebben we het gevoel dat wij als afval beschouwd worden"*. Zoals veel anderen heeft Jan Timmers jarenlang ervaren wat het is om zich niet te kunnen inschrijven in de Basis Registratie Personen van een gemeente.

Voor de Europese Verkiezingen van 23 mei schreef de internationale beweging ATD Vierde Wereld vijftien aanbevelingen met betrekking tot politiek beleid en nieuwe wetgeving..

Het eerste duurzame doel van deze aanbevelingen is "End poverty", armoede teniet doen.

Ook in Nederland vragen wij dat het beleid zich aansluit bij de aanbevelingen ten behoeve van de 10 procent van de armste bevolkingsgroep. De aanbevelingen zijn wegwijzers naar een échte democratie waar de gelijke rechten voor iedereen geldig worden. Bovendien is het aansluiten bij de armste mensen een garantie om niemand achter te laten.

Christine Béhain

EXTRA BIJDRAGE VOOR HET ONDERHOUD VAN 'T ZWERVEL.

Op 6 februari jl ontving ATD Vierde Wereld een cheque van het Coöperatiefonds Rabobank Salland voor 't Zwervel.

Ans Heuven (oud bestuurslid van ATD Nederland) met de ontvangen cheque.

Titel: Wat we niet weten over armoede in Nederland

Nummer 31 van Vierde Wereld Verkenningen brengt een verslag van de Frans Pinxterlezing, waar professor dr. Godfried Engbersen het thema: Wat we niet weten over armoede in Nederland behandelde.

De lezing heeft plaats gevonden op 17 oktober 2018, ter gelegenheid van de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede, in de Grote of Sint Jacobskerk te 's-Gravenhage. Ze is gevolgd door een paneldiscussie en debat.

In de introductie presenteert Anneke van Elderen, lid van het nationaal coördinatieteam, de concrete situatie van enkele gezinnen die in een situatie van ernstige armoede moeten leven.

In zijn lezing behandelt Godfried Engbersen verschillende armoededefinities en stelt vragen bij de geloofwaardigheid van sommige cijfers; bij de Europese definitie gaat het om wel 17% van de Nederlandse bevolking. Veel armoede is tijdelijk, conjunctureel: verlies van werk, van een partner...

Wel bestaat er, volgens hem, extreme, hardnekkige en langdurige armoede die slecht bereikt wordt door onderzoek en beleid. Er vindt afoming plaats. Hulp bereikt veelal degenen die beter af zijn. Want om duurzame armoede tegen te gaan is tijd, vertrouwen en inzet (van mensen) nodig. Tegelijkertijd is de kennis van de situatie van de onderkant diffuus. De groep is heterogeen. We weten te weinig van de werkelijke omstandigheden van de mensen, bij wie de prioriteit behoort te liggen.

Cees Ederveen, werkzaam bij de Gemeente Den Haag, beschrijft de gemeentelijke voorzieningen die helpen tegen armoede. Die voorzieningen bereiken een ruimere groep dan de armen. Ze dragen bij om materiële armoede te verlichten, maar zijn niet voldoende om ongelijkheid binnen de samenleving aan te pakken. Om schrijnende armoede uit de wereld te helpen, is structureel beleid van de Rijksoverheid nodig.

Bea Moed is aan de slag gegaan in Leeuwarden. Dank zij die actie hebben de bewoners de gemeente gevraagd om inspraak bij de besteding van de gelden, bedoeld om de leefsituatie in hun wijk te verbeteren. Dit veranderde de situatie volkomen, maar vroeg wel om investering in zelforganisatie en onderwijs.

Ton Redegeld gaat in op de bestaande onwetendheid over ernstige armoede. Deze onwetendheid heeft rampzalige gevolgen. Hij verwijst naar het gedachtengoed van Joseph Wresinski, volgens wie alleen de betrokken mensen - met hun kennis en ervaring - ons kunnen en moeten helpen om de situatie van ernstige armoede fundamenteel aan te pakken.

Gratis kwartaalblad van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in Nederland
Wij ontvangen graag reacties op het blad en de artikelen. Bezoek de websites voor informatie en bestellingen.

Landelijk Centrum

Regentesseplein 13 - 2562 EV Den Haag
070 361 57 87
denhaag@atd-vierdewereld.nl

Ontmoetingscentrum 't Zwervel

Raalterweg 19 - 8131 SB Wijhe (Ov.)
0570 52 19 99
tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Abonnementwijziging

ledenadministratie@atd-vierdewereld.nl

Nederland: www.atd-vierdewereld.nl
Internationaal: www.atd-fourthworld.org
Over de stichter: www.joseph-wresinski.org/nl

Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld
Redactie: Medewerkers ATD Vierde Wereld

"Ga heen en vermenigvuldig u." 24 mediators in Bangui.

Het is moeilijk je voor te stellen dat een regering de zeggenschap over slechts 20 % van een land heeft en de rest wordt geterroriseerd door rebelligroepen. Dit is echter de realiteit in de Centraal Afrikaanse Republiek, waar ik nu zo'n anderhalf jaar als vrijwilliger werk.

Tijdens de burgeroorlog zijn veel van de meest essentiële voorzieningen gesloopt en nooit meer hersteld. Er is geen riolering, geen vuilophalendienst, er is maar enkele uren per dag elektriciteit en er komt onregelmatig ondrinkbaar water uit de kraan. Omdat de rebelligroepen regelmatig de 'levensaders' met Tsjaad en Kameroen afsluiten, zijn de eerste levensbehoeften schaars en duur. Veel mensen hebben nauwelijks inkomsten en eten één maaltijd op een dag.

In de afgelopen 40 jaar heeft de Vierde Wereld veel vrienden gemaakt waaronder honderden zeer arme gezinnen. Samen hebben zij er projecten opgezet zoals straatbibliotheken, beroepsvorming voor jongeren en het samenbrengen van groepen volwassenen die actief zijn in de armste wijken van Bangui, de hoofdstad, en in het land.

Toen grote groepen mensen vanwege het geweld hun huizen ontvluchtten en bij elkaar beschutting zochten op de velden rond het vliegveld van Bangui, ontstond er een enorm vluchtelingenkamp. Hulporganisaties zorgden er

voor de eerste levensbehoeften. Jongeren die door ATD opgeleid waren om in de wijken met kinderen te werken, verplaatsten hun activiteiten naar dit gebied. Dit was niet zonder gevaar, maar zij vonden, dat zelfs als de scholen dicht zijn, kinderen toch moeten kunnen leren.

Onze helaas jong overleden vrijwillige Froukje Dijkstra en Michel Bess ontwikkelden na de crisis, samen met de universiteiten in Bangui, een **'pilotopleiding'** tot mediator voor twaalf jongeren. Dit was om de deskundigheid te bevorderen van juist die jongeren die indertijd de barricades trotseerden om met de kinderen in de kampen te werken. Ik heb deze verantwoordelijkheid van Froukje en Michel overgenomen en **dit jaar zijn er opnieuw twaalf jongeren afgestudeerd** in dit voor het land nieuwe beroep van sociaal cultureel mediator.

Deze jongeren werken nu in de voormalige oorlogsgebieden en in de arme wijken van Bangui. Zij nemen verantwoordelijkheid voor de opbouw van hun, door alle mogelijke tegenstellingen, nog steeds verscheurde land. Ik heb mijn kennis kunnen doorgeven en er zijn nu jongeren beroepsmatig werkzaam in de strijd tegen armoede en geweld, zoals ik daar ook ooit voor heb gekozen als vrijwilliger.

Niek Tweehuijsen

INAUGURATIE IN NOISY-LE-GRAND VAN HET JOSEPH WRESINSKI PLEIN

© Jean-Charles Wattiez – ATDQM

Eind maart is in Noisy-le-Grand (Frankrijk) een plein naar Joseph Wresinski vernoemd. In deze stad in de Parijse regio, richtte hij met families die in een situatie van uitsluiting en schrijnende armoede moesten leven, in 1957 de internationale beweging op.

Deze families moesten er jarenlang in een barakkenkamp leven. **De plek waar dit kamp lag, heette oorspronkelijk Château de France (Kasteel van Frankrijk)**. Eerder noemden de bewoners het pleintje dat niet op officiële kaarten vermeld staat, het Kastanjeplein.

Een vroegere inwoner van het kamp, **Jean-Pierre Cheval**, sprak, tijdens de officiële inauguratie, over zijn ervaringen: *"Wat zou er van ons geworden zijn, zonder Joseph Wresinski? Hij lette erop dat we elke ochtend naar school gingen. Dank zij hem luisteren de mensen en instanties nu naar ons en respecteren ons."*

En **Pascale Cotte-Morreton**, van Monumentenzorg, zei tijdens de ceremonie, dat: *"De gemeente Noisy-le-Grand, door dit plein het Joseph-Wresinski-plein te noemen, hem een blijvend eerbetoon wil geven."*

Jarenlange trouw aan de armsten

Claire Hédon, voorzitter van ATD Vierde Wereld in Frankrijk, herinnerde aan de geschiedenis van deze plek: *"Hier moesten 252 families zien te overleven. Hier stonden de barakken van fibro-cement, iglo's genoemd. Dit kamp werd na de strenge winter van 1954 door Abbé Pierre, opengesteld. Het lag op een*

voormalige vuilnisstortplaats. De bewoners werden er in de eerste tijd in tenten van het Amerikaanse leger ondergebracht. Joseph Wresinski werd er in 1956 door zijn bisschop heen gestuurd. Een jaar later richtte hij, met de bewoners, de beweging ATD Vierde Wereld op. Samen met hen bouwde hij een mediatheek, een kleuterschool, een kapel... Samen zijn zij er, na jaren inspanning, in 1970 in geslaagd om het kamp te vervangen door een woonwijk waar heel uitgesloten families weer op krachten konden komen. Sommige van deze families zwierven met hun kinderen een tijd lang op straat of verbleven in hotelkamertjes." De wijk van 1970 is onlangs gesloopt. In 2016, kwam de Residentie Geneviève-Anthonioz-de-Gaulle ervoor in de plaats. Hier vinden nog steeds families onderdak die in erbarmelijke situaties moeten leven. ATD Vierde Wereld organiseert met hen culturele en sociale activiteiten voor de hele familie, in samenwerking met de verantwoordelijke wooncorporatie Emmaüs Habitat.

Een buurthuis voor de hele omgeving

Tegelijkertijd met de ceremonie rond het Joseph Wresinski Plein, werd een buurthuis geopend in een ruimte die ter beschikking gesteld is door Emmaüs Habitat. Verschillende verenigingen hebben er nu een onderkomen: o.a. een vereniging die bemiddeling biedt bij het vinden van werk en opleiding, en een digitaal ondersteuningspunt dat helpt bij administratieve procedures waar bewoners dagelijks mee te maken hebben.

ATD Vierde Wereld organiseert er educatieve activiteiten voor kinderen op woensdagen en tijdens schoolvakantie.

© Jean-Charles Wattiez – ATDQM

Mijn ervaring met de ATD Vierde Wereld training: Vanuit je hart schrijven

Via Christine Behain werd ik uitgenodigd om deel te nemen aan de schrijfworkshop in Amersfoort. De eerste workshop was in november 2018. Omdat ik al heel lang mijn gedachten op papier zet, en sommige mensen zeggen dat ik goed kan schrijven, dacht ik: "Ik weet niet wat ik eraan zal hebben, maar ik wil het wel proberen".

Nou, ik kan je vertellen, **het WAS me een verrassing!** We zijn al zes keer bijeengekomen om creatief te schrijven, en elke keer treft het mij opnieuw hoezeer schrijven vanuit je gevoel/hart verschilt van de analytische methode die ik gebruik om een gebeurtenis of situatie te beschrijven.

Een bijzondere aspect van "creatief schrijven" is dat ik veel informatie ontdek over mijzelf die ik nog niet wist. Dat komt waarschijnlijk omdat we de opdracht kregen om tien minuten te gaan schrijven over een bepaald thema en vanuit een vraag. Je moet zo snel mogelijk schrijven.

Alles wat je schrijft, wordt geaccepteerd wat ik heel bevrijdend vind! Je moet doorschrijven! Voor bijvoorbeeld tien minuten, ook al denk je... ik heb al alles gezegd wat ik wist over dit onderwerp. En dan schiet er vaak iets vanuit het onderbewustzijn en dan ben ik inderdaad blij verrast. Wow! Ik schrijf al heel lang... maar zo zonder oordeel is een groot verschil voor mij.

Ik realiseerde mij dat grote maatschappelijke thema's, zoals b.v. discriminatie, vaak aan bod komen op televisie, maar dat onrecht subtieler of persoonlijker is. Te denken valt aan onderdrukking, verwaarlozing en isoleren van individuen of families.

Wel schaamde ik me een beetje voor het feit **dat armoede als onrecht niet eens in mij opkwam.** Ik was nog nooit deel van een structurele of politieke aanpak van armoede; wel een op een.

Met de schrijfworkshop ontdekken wij iets van onszelf, van ATD Vierde Wereld en van de maatschappij. Ik raad het iedereen aan!

Onrecht
Niet eerlijk
Gevoel van onmacht
Laten wij elkaar helpen
Saamhorigheid

Dorie Mol, deelnemster Schrijfworkshop Amersfoort

Luisteren

Als je niet naar me luistert,
Weet je dan wel wie ik ben?
Wat ik nodig heb, wat mijn vraag is?
Als je niet naar me luistert,
Hoe wil je er dan voor mij zijn?
Waarom ben je dan hier?

Als je niet naar mij of een ander luistert,
Hoe wil je dan helpen, echt helpen?
Er zijn voor mij, voor elkaar,
voor de ander, zonder commentaar.
Als je niet naar me luisteren kunt
Hoe wil je er dan kunnen zijn voor elkaar

Als je niet naar me luistert
Weet je niet wat ik nodig heb
Jij wilt dan jouw wil doordrijven
Jouw ding, jouw ideeën.
Dit is niet oké,
Luister eens goed

Als we naar elkaar luisteren
Hoe zou dat dan zijn?
Dan was er vast minder pijn en verdriet,
Omdat we elkaar zien, echt zien.
We kunnen goed zijn voor elkaar,
Er zijn voor elkaar,
Alleen al door te luisteren naar elkaar.

Jozé Kersten, Lokale Groep Zuid-Limburg

Activiteiten op 't Zwervel

Bestellingen

(prijzen inclusief verzendkosten)

Vierde Wereld Verkenningen 27 , In en met onze eigen familie te mogen leven: dat is onze hoop. .	€ 3,70	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 28 , Cultuur Grondslag van ons menszijn	€ 3,70	Aantal: _____ ex.
Vierde Wereld Verkenningen 29 , De Rotterdam-wet, discriminatie van overheidswege	€ 3,70	Aantal: _____ ex.
Vierde Wereld Verkenningen 30 , Wederkerigheid, (vreedzaam) samenleven bevorderen: de lessen van Mauss en Wresinski ter harte nemen	€ 5,40	Aantal: _____ ex.
Vierde Wereld Verkenningen 31 , Wat we niet weten over armoede in Nederland.	€ 5,40	Aantal: _____ ex.

Totaalbedrag: € _____

Lidmaatschap

Ik sluit mij aan bij de uitgangspunten (www.atd-vierdewereld.nl) en machtig ATD Vierde Wereld d.m.v. deze éénmalige incasso. Aankruisen en invullen wat van toepassing is en deze bon sturen naar :
ATD Vierde Wereld, Regentesseplein 13, 2562 EV Den Haag. (NL27INGB0002752200)

O Lidmaatschap € 10,-

O Steunlidmaatschap € 20,-

O Gift € _____

Dhr / Mw :

Incassant ID: NL 13ZZZ411 514920000

Adres:

Kenmerk machtiging: _____ (niet invullen)

Postcode: Plaats:

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van euro af te schrijven van mijn bank- / girorekening: IBAN:

Handtekening:

Datum:

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:

Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Regentesseplein 13, 2562 EV Den Haag. T. 0703615787

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.